

TEXT 1

Adresováno ředitelství Muzeumu v Lüvru, cizina

- (1) Timto hlásím, že pro Vás mám překvapení. Když jsem kopal na naší zahrádce, vykopal jsem dvě ruce v dobrém stavu, kamenné.
- (2) Je mi známo, že vlastníte starověkou sochu **řecké** bohyně Venuše Zmlilo. Popřít to nemůžete, mám na to svědky.
- (3) Zmíněná socha nemá ruce, protože jí chybí. To vím ze spolehlivého pramene. Situace je teď taková, že já ty ruce našel. Mohu Vám ty ruce poslat na dobírku. Za to Vás prosím, abyste splnili mé požadavky.
- (4) Mé požadavky jsou tyto: Stáhnout cizí armády z území mé vlasti. Vypsát svobodné volby do parlamentu všeobecným hlasováním. Neodkladně nás zásobit mýdlem, botami a pastou na zuby. Jestli to nedokážete zařídit sami, dohodněte se se Spojenými národy. **Jim jde o světovou kulturu** a je jasné, že buď bohyně nadále zůstane bez rukou, nebo už ruce bude mít. Pro sebe osobně prosím, abyste mi za mou námahu zaslali **pikslu** mleté kávy v prašku značky Neskafe. Zásilku laskavě zašlete doporučeně, ono se krade.
- (5) S úctou
Sławomir Mrozek, **polák**

(S. Mrozek, Kohout, lišák a já, upraveno)

TEXT 2 (k řešení úlohy 04)

Pleonasmus

Nadbytečné nahromadění významově blízkých výrazů se nazývá sémantický pleonasmus. Obecně se považuje za stylistický nedostatek. Ize ho však používat i cíleně, např. jako básnický prostředek nebo pro posílení či zdůraznění nějakého sdělení. Pleonasmus tedy několikanásobně říká totéž, např. *magické kouzlo, původní originál, závěrečné finále*.

Pleonasmů je několik druhů (např. syntaktický pleonasmus), ale protože všechny mají v podstatě stejný úkol a působí jako významový celek, zahrnujeme je dnes pod jeden termín.

Další příklad: *Hornické děti jdou si hrát a já jsem slep a já je nevidím*
(Vilém Závada)

(Podle cs.wikipedia.org a J. Brukner, J. Filip, Větší poetický slovník)

Úloha 04 Vypište z TEXTU 1 souvětí o dvou větách, které je ukázkou pleonasmu: 3 body

Úloha 05 Které z následujících tvrzení nejspíše neodpovídá informacím uvedeným v TEXTU 1? 1 bod

- A) Pisatel dopisu posílá svůj text z Polska do Francie.
 B) Autor knihy, z níž text pochází, má na zahrádce kus řeckého umění.
 C) Pisatel dopisu se snaží zahájit vyjednávání o odsunu zahraničních vojsk z Polska.
 D) Autor knihy, z níž text pochází, používá své jméno přímo v textu pro pisatele dopisu.

Didaktický test 6 klíč na s. 144

Test patří k **druhé úrovni obtížnosti**. Svou konstrukcí odpovídá ilustračnímu testu zveřejněnému Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání na jaře 2016 a přijímacímu testu zadanému v rámci pokusného ověřování organizace přijímacího řízení v témže roce, jeho obtížnost je však vyšší. Obsahuje **30 úloh**; u každé z nich je uvedeno, kolik bodů za ni lze získat. Celkové maximální bodové hodnocení je **50 bodů**.

Na řešení máte **60 minut**. Při práci smíte používat jen psací potřeby. Odpovědi vepisujte přímo do testu, příp. i do záznamového archu (je ke stažení na www.didaktis.cz; pokyny k vyplňování najdete na s. 9).

a rozšiřování kopii této knihy nebo jejích částí (a to i pro vzdělávací účely) bez svolení majitele práv je nezákonné a může být trestné.

Úloha 01 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba? 1 bod

- A) Pohádkový výlet na loďce si přímo vysnila.
 B) Pravý včelý med se dnes rozprodal jako první.
 C) Nový kovový stojan s rozpisem vyslání někdo zlomil.
 D) Únikový východ byl zastavěn nábytkem na vyhození.

Úloha 02 Která z následujících možností nemůže být současně předložkou i předponou? 1 bod

- A) v
 B) k
 C) na
 D) pod

Úloha 03 Přiřaďte ke každému z následujících textů (1–4) výraz (A–F), který nejlépe vystihuje charakter příslušného textu: (Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.) max. 4 body

1. Martině – v upomínku na krásné letní dny strávené na Berounce – Eva
 2. Jonáši, přijďte, prosím, na 16.00 do DUHy na společnou generálku závěrečného večera oceněných.
 3. Jani a Pétó, musela jsem nečekaně odjet do práce. Večeři máte v ledničce, stačí krabičky ohřát v mikrovlnce a dát na talíř.
 4. Milá Andreo, dlužím Ti odpověď už od prázdnin, ale až si přečteš, co se dělo s naší fenkou Ambei, určité to zdržení pochopíš...

- A) dopis
 B) vzkaz
 C) žádost
 D) nabídka
 E) věnování

Úloha 06

Vypište z TEXTU 1 dvě věty, mezi nimiž je vylučovací poměr:

Úloha 07

Rozhodněte o každé z následujících vět z TEXTU 1, zda je jednočlenná (J), nebo dvojčlenná (D):
(Posuzované věty jsou v TEXTU 1 podtrženy.)

max. 2 body

- tímto hlásím
- ono se krade
- protože jí chybí
- mám na to svědky

J D J D J D J D

Úloha 08

Rozhodněte o každém z následujících jevů, zda se v TEXTU 1 vyskytuje (ANO), či nikoli (NE):

max. 2 body

- kolsání mezi vykáním a tykáním
- chyba ve skloňování cizího slova v nadpisu
- vypuštění části přísudku – ve větě *já ty ruce našel*
- chyba v psaní velkých písmen – ve slově *parlamentu*

ANO NE ANO NE ANO NE ANO NE

Úloha 09

Který z následujících návrhů odstraňuje z TEXTU 1 pravopisnou chybu?
(První slovo vždy pochází z TEXTU 1 a je v něm zvýrazněno.)

1 bod

- místo *mít* má být *mýt*
- místo *pixslu* má být *pixlu*
- místo *řecké* má být *Řecké*
- místo *polák* má být *Polák*

Úloha 10

O který z funkčních stylů se neobratně snaží pisatel dopisu z TEXTU 1?

1 bod

- o odborný styl
- o publicistický styl
- o administrativní styl
- o prostěsdělovací styl

Úloha 11

K čemu odkazuje zájmeno *jim* ve zvýrazněné větě v TEXTU 1?

1 bod

- ke svědkům
- k cizím armádám
- ke Spojeným národům
- k rukám bohyně Venuše

Úloha 12

max. 2 body

- Nahraďte vhodným synonymem slovo *pramene* ve třetí části TEXTU 1:

- Vypište z TEXTU 1 dva způsoby, jak lze poslat zásilku:

Úloha 13

ve kterém z následujících úseků TEXTU 1 se nejvíce projevuje pisatelova snaha o zdvořilé formulace?

- popřít to nemůžete
- že pro Vás mám překvapení
- zásilku laskavě zašlete doporučeně
- mohu Vám ty ruce poslat na dobírku

Úloha 14

Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost:

3 body

- „Hrajete si na Angličany?“ zvolala ze stromu Kobra. „Že polykáte koncovky...?!“ „Kdo je u tebe Angličan, Kobra?“ ohradili se z meze Týgr, Leopard a Chrt. „Nechtěl jsi vypadat zženštile,“ poznamenala kolemjdoucí antilopa.
- Jednou potkaly Zebr, Žiraf a Želv na procházce neznámou Kozu a představily se jí:
- „Řekni á!“ A místo zubu vytrhl to **a** a hodil ho do potoka. „Vypláááchněte si...“ a **a** odplavalo po proudu do nedohledna... „Jaci Angličani?! Co nechybí?! Jak zženštile? A jéje!“ došlo jim, „vždyť my nemáme **a**!“ zděsily se a začaly se ohlížet po cestě, ale **a** nikde.
- „Já jsem Zebr.“ „Já jsem Žiraf.“ „A já Želv.“ „Nechybí vám něco?“ ptala se Kozka.
- Ve skutečnosti však Zebr, Žiraf a Želv o ničem nevěděly. Sly prostě jen od nového zubaře. Zubařem byl Zubr. Používal pokaždé stejný chyták:

(P. Nikl, *Lingvistické pohádky*)

-
-
-
-
-

Výchozí text k úloze 15

Na trhu se oběhují firmy, které nabízejí ochutnávku hmyzí kuchyně i pro školy. Tvrdí, že hmyz je surovinou třetího tisíciletí, že jde o pochoutku, a navíc o potravinu zdravý prospěšnou. Kdo by neměl chuť zakousnout si pražené červy, kobylinky, vášky nebo motýlí larvy či kukly? Svou roli prý hraje zvyk. Některé národy mají šváby na jídelníčku tak často jako my obyčejné rohlíky. Francouzi mají své vyhlášené hlemýždě, na Islandu jsou návštěvy poctěny hníjícím žraločním masem, Češi obvykle okouzlují olomouckými syrečky. Každá země má nějakou opravdu zvláštní laskomynu. Ale přece jen se zdá, že se u nás ještě chvíli ve školních jídelnách nedočkáme po tradičním knedlíku s vepřovým masem a zelím moučných červíků namísto moučniku.

(Didaktis)

Úloha 15

Najděte ve výchozím textu pět slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je **pravopisně správně**:
(Doporučení: Netipujte! Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.)

max. 4 body

Slovní text k úlohám 16–19**Slovní úloha**

V dubnu si chtěl Jonáš koupit nové horské kolo. Ještě v březnu stálo 12 tisíc, ale počátkem dubna obchod všechna kola zdrazil o 20 %. Táta Jonášovi poradil, ať s nákupem počká na červen. A skutečně. V červnu obchod opět změnil ceny. Vyhlásil slevy, takže Jonáš nakonec vyhlédnuté kolo koupil ještě o 4 % levněji než kdyby je kupoval v březnu.

O kolik procent slevnil obchod kola v červnu?

(Didaktis)

Úloha 16

max. 2 body

1. Vypište z výchozího textu tři slova souřadná a napište k nim vhodné slovo nadřazené:

2. Vypište z výchozího textu dvě slova, která by správně měla být oddělena čárkou:

Úloha 17 Které z následujících tvrzení není v souladu s výchozím textem?

1 bod

- A) Výslednou částku, kterou Jonáš za kolo zaplatil, je možné odvodit od březnové ceny.
 B) Květnové ceny v obchodě s horskými koly odpovídaly šesti pětinaš původní březnové ceny.
 C) Pro výpočet slovní úlohy je zásadní, že od Jonášova záměru koupit horské kolo k jeho koupi uplynulo čtvrt roku.
 D) Pro správné výpočty je důležité uvažovat o tom, že dubnové zdražení a červnová sleva mají odlišné základy pro výpočet ceny.

Úloha 18 Ve kterém z následujících slov je ve výchozím textu pravopisná chyba?

1 bod

- A) slevy
 B) slevnil
 C) vyhlásil
 D) vyhlédnuté

Úloha 19 Která z následujících možností uvádí správně přísudek první věty výchozího textu?

1 bod

- A) koupit
 B) chtěl si
 C) koupit si
 D) chtěl koupit

Úloha 20 Rozhodněte o každém z následujících názvů knih, zda obsahuje přívlastek neshodný (ANO), či nikoli (NE):

max. 2 body

1. Ivan Wernisch: Doupě latinářů
 2. Stephen Leacock: Kanadské žertíky
 3. Tereza Boučková: Šílené smutné povídky

ANO NE
 ANO NE
 ANO NE

Výchozí text k úlohám 21–24**Proč musí být deštníkáři**

Kdyby nebyli deštníkáři,
 nebyly by deštníky,
 kdyby nebyly deštníky,
 zmokli bychom jako slepice,
 kdybychom zmokli jako slepice,
 vypadali bychom
 jako zmoklé slepice,
 kdybychom vypadali
 jako zmoklé slepice,
 každý by se nám smál,
 kdyby se nám každý smál,
 kdekdo by se nám vyhýbal,
 kdyby se nám kdekdo vyhýbal,
 žili bychom jako kůl v plotě,
 kdybychom žili jako kůl v plotě,
 mohl by nás někdo vytrhnout,
 rozsekát a spálit.
 Proto musí být deštníkáři!

(J. Kolář, Co by sis přál)

Úloha 21 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (ANO), či nikoli (NE):

max. 2 body

1. Principem výstavby básně je řetězení vedlejších vět podmínkových a vět hlavních.
 2. Celá báseň obsahuje jen jednu sloku o osmnácti verších v podobě jediného souvětí.
 3. Nadpis nastoluje otázku, následující verše jsou formulovány jako vysvětlení a poslední verš argumentaci uzavírá, přičemž je formulován jako nová otázka.
 4. V závěru básně vzniká hra s doslovně použitým obrazným pojmenováním, kdy je obrazně pojmenování *kůl v plotě* vzápětí vnímáno jako pojmenování přímé.

ANO NE

ANO NE

ANO NE

ANO NE

Úloha 22 Které z následujících tvrzení o slově *deštníkáři* z výchozího textu je pravdivé?

1 bod

- A) Slovní tvar *deštníkáři* obsahuje jednu předponu.
 B) Slovní tvar *deštníkáři* obsahuje dvojslabičnou koncovku.
 C) Slovo *deštníkář* vzniklo odvozováním ze slova taktéž odvozeného.
 D) Slovo *deštníkář* se ve výchozím textu objevuje ve dvou různých pádech.

Úloha 23 Najděte ve výchozím textu všechna podstatná jména a vypište je v základním tvaru:
 (Opakující se slova napište pouze jednou.)

max. 2 body

Úloha 24 Které z následujících dvojverší výchozího textu **neobsahuje** přirovnání? 1 bod

- A) kdyby nebyli deštníkáři,
nebyly by deštníky
- B) vypadali bychom
jako zmoklé slepice
- C) kdyby se nám kdekdo vyhýbal,
žili bychom jako kůl v plotě
- D) kdyby nebyly deštníky,
zmokli bychom jako slepice

Výchozí text k úloze 25

Při *borovém *pěvu by se *těžší *blížili.

(Didaktis)

Úloha 25 Na vynechaná místa (*) ve výchozím textu je třeba doplnit s/z tak, aby byla věta pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou s/z uvedena v odpovídajícím pořadí? 1 bod

- A) Z – s – s – s
- B) s – z – s – s
- C) z – s – z – z
- D) s – z – z – z

Výchozí text k úloze 26

Haiku je lyrická báseň pocházející z Japonska. Japonština nepoužívá písmena, ale znaky – japonská báseň proto vypadá úplně jinak než naše. Kouzlo haiku je v tom, že japonští čtenáři ho můžou přečíst takřka na jeden pohled. Co mají japonská a česká haiku společné, je počet slabik ve verších – 5 v prvním, 7 v druhém a znovu 5 ve třetím – a pak to, že se v nich často píše o přírodě.

(R. Malý, *Poetický slovníček dětem v příkladech, upraveno*)

Úloha 26 Která z následujících básní **neodpovídá** definici haiku z výchozího textu? 1 bod

- A) Nad strništěm
vyšel svěží měsíc
připozdívá se
- B) Nad městem vtr
a po něm plachetnice
– úzké listy vrb
- C) Na prázdných lískách
hladoví ptáci chrastí
uschlým lupením
- D) Měsíční srpek
visí nad keřem šípku
– špičky tak ostré.

(Mijím se s měsícem: Výběr z českých a slovenských haiku)

Úloha 27 Ve kterém z následujících novinových titulků je pravopisná chyba? 1 bod

- A) Neobyčejné chvíle s přáteli
- B) Vinobraní je skoro za dveřmi
- C) Skalní stezky jako výzva pro zkušené páry
- D) Vypír si ranní kávu s výhledem na horský masiv

Výchozí text k úloze 28

Když jsme zahajovali provoz, ceny vstupenek byly **nižší**, protože šlo o ceny **zavádějící**. Teď už jsou v ceníku **pochopitelně** ceny **běžné**.

(ČT24, 16. 11. 2013)

Úloha 28 Které z následujících sloj ve výchozím textu zvoleno ve vztahu k celkovému sdělení chybně? 1 bod
(Posuzované výrazy jsou ve výchozím textu zvýrazněny.)

- A) nižší
- B) běžné
- C) zavádějící
- D) pochopitelně

Úloha 29 Které z následujících sloj má jiný kořen než ostatní uvedená slova? 1 bod

- A) stavbaři
- B) statisíce
- C) zástavba
- D) postavení

Úloha 30 Přiřaďte ke každému z následujících souvětí (1–3) odpovídající schéma (A–E): max. 3 body
(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

1. Nevím, proč si mne tak oblíbila, kam se hnu, tam mne sleduje.
2. Nechci tu zůstat sám, zklamalo by mne, kdybyste mne teď chtěla opustit, protože jsem si na vás zvykl.
3. Jestli vám smím taky něco dát, tak tady přijměte prsten, který dostala moje matka zase od své matky a který jí celý život nosil štěstí.

